

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 52 Volume: 10 Issue: 52
Ekim 2017 October 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1935>

**FEN VE SOSYAL BİLİMLER LİSELERİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN YENİLİKÇİ
ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİNE YÖNELİK ALGILARI: BİR DURUM ÇALIŞMASI***
**PERCEPTIONS OF TEACHERS WORKING AT SCIENCE AND SOCIAL SCIENCES HIGH SCHOOLS ON
CHARACTERISTICS OF INNOVATIVE TEACHERS: A CASE STUDY**

Hüseyin KOCASARAÇ**

Hakan KARATAŞ***

Öz

Öğretmenlerin yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algıları eğitim sisteminin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler öğretmenlerin yenilikçi özelliklere sahip olmasını gerektirmektedir. Öğretmenlerin yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algılarının araştırılması, öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özellikleri kazanmasında önemli görülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan öğretmenlerin, yenilikçiliği ve kendilerinin yenilikçi öğretmen özellikleri bağlamında algılarının belirlenmesidir. Bu çalışma nitel deseninde oluşturulmuş ve yürütülmüştür. Araştırma öğretmenlerin yenilikçiliği ve kendilerinin yenilikçi öğretmen özelliklerini bağlamında değerlendirmelerini kapsayan nitel bir durum çalışmasıdır. Nitel bir durum çalışması olarak planlanıp yürütülen araştırmada durum olarak Ankara ilindeki fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan öğretmenlerin görüşleri ele alınmıştır. Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada 18 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine farklı anlamlar yüklemektedirler. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olması için kaliteli ve işlevsel hizmetiçi eğitimler verilebilir. Bu hizmetiçi eğitimler, bugünün ve yarının dünyasının öğretmenlerden beklentileri doğrultusunda geliştirilebilir. Öğretmenlerin üniversite eğitimlerinde uygulamaya ağırlık verilmesi, sürekli öğrenen birey anlayışının öğretmen adaylarına kazandırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi Öğretmen, Yenilikçi Öğretmen Özellikleri, Nitel Durum Çalışması.

Abstract

The perception of innovation concept and teachers' innovative teacher characteristics is important for the development of the education system. Scientific and technological developments that take place in the world require teachers to have innovative features. There are limited research on teachers' perceptions of innovation concept and innovative teacher characteristics is seen as important for teachers to acquire innovative teacher characteristics. In that vein, the purpose of this is to investigate the perceptions of the teachers working in the science and social sciences in the context of innovation and their innovative teacher characteristics. This study has been employed in a qualitative research design within case study approach. The perceptions of the teachers working in the science and social sciences high schools in Ankara were taken as a case in the research planned and carried out as a qualitative case study. In this study maximum diversity sampling technique was used for purposeful sampling methods. In this study, semi-structured interviews with 18 teachers were conducted. Teachers have different meanings to the concept of innovation and the characteristics of innovative teachers. The finding of study indicated that quality and functional in-service training can be provided for teachers to have innovative teacher characteristics. These in-service trainings can develop in-service training programs in the direction of today's and tomorrow's teachers' expectations. This study suggests that the emphasis of the teachers in the university education is to apply the continuing understanding of the individual to the teacher candidates.

Keywords: Innovative Teacher, Innovative Teacher Characteristics, Qualitative Case Study.

1.GİRİŞ

Değişen ve gelişen dünyamızda, bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Bilim ve teknolojiye gelişmeler eğitimi etkilemektedir. 21. yüzyıl bilgi çağında meydana gelen radikal ve hızlı teknolojik gelişmelerin toplumsal ve kurumsal yapılar üzerine etkileri, eğitim sistemleri de dâhil olmak üzere hemen her alanda hissedilmektedir (Uşun, 2000). Ülkelerin hedefi; bilim ve teknolojiye yaşanan değişimler kapsamında vatandaşlarını eğiterek onları bilgi toplumuna hazırlamaktır. Ülkenin vatandaşlarını eğitecek öğretmenlerin de bilgi toplumuna hazır olması gerekmektedir. Eğitimde bilginin kendisini değil; bilgiye ulaşmanın yollarının öğretilmesi, bireyin sorun çözme, iletişim, işbirliği yapma, yaratıcılık, bilgi ve teknoloji okuryazarlığı gibi özelliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Teknolojik gelişmeler yaratıcılıktan

* Bu çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bölümünde yapılan "Fen ve Sosyal Bilimler Lisesi Öğretmenlerinin Yenilikçilik Durumunun Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

*** Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

kaynağını almaktadır. Yaratıcılık yeni teknolojik gelişmelere neden olmaktadır. Yenilikçilik kavramı olarak yaratıcılık, orijinallik, değişim, gelişim gibi kavramlarla ifade edilmektedir. Yenilikçilik ve teknolojik gelişmelere arasındaki ilişki toplumların gelişmesinde, toplumla ilgili sorunların çözülmesinde, bireylerin yaşam kalitesinin artmasında önemli bir yere sahiptir. Bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişim ve değişimler sonucunda toplumların ve bireylerin gelecekte beklenenleri değişmektedir. Bu bağlamda değişen beklentilere cevap verebilecek eğitim sistemlerinin yeniliklere, değişime ve dönüşüme açık olması gerekmektedir. Eğitim sistemlerinde önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algılarının belirlenmesi önem arz etmektedir.

1.1.Yenilikçilik

Değişen ve gelişen dünyamızda, yenilikçilik kavramının önemi artmaktadır. Bu artan önem bağlamında yenilikçilik kavramı farklı anlamlarla ifade edilmektedir. Yenilikçilik, en genel anlamda "yeniliklere açık olma durumu" olarak tanımlanmaktadır. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2016). Yenilikçilik tek başına ele alınan bir kavram olmayıp genelde bilgi kavramı ile birlikte anılmaktadır. Buna göre, bilgi ile yenilik arasında karşılıklı bir ilişki bulunmaktadır. Bilgi yeniliğin temelini oluşturmakta ve bilgi üretimi yeniliği şekillendirmektedir. Bu bağlamda bilgi üretiminin yenilikçilik için ön şart olduğu düşünülmektedir (Demirel ve Seçkin, 2008). Baykara (2014)' ya göre ise yenilikçilik, bir fikri, satılabilir, yeni ya da geliştirilmiş bir ürün ya da mal ve hizmet üretimine dönüştürmek olarak ifade edilmiştir. Yenilikçilik yukarıdaki tanımlar kapsamında, yeniliğe, değişime ve gelişime açık olmak, farkındalık oluşturmak olarak ifade edilebilir. Yenilikçilik, ekonomide, teknolojiye, sağlıkta ve eğitim gibi farklı alanlarda gelişim için zorunluluk haline gelmiştir. Eğitim ve yenilikçilik birbirleri ile karşılıklı olarak bağlantılıdır. Şöyle ki; eğitim yolu ile öğrencilerin, çalışanların, vatandaşların yenilikçilik becerileri, yenilikçiliğe karşı olumlu tutumları geliştirilebilir. Yenilikçilik sayesinde ise yeni ve daha etkili eğitim yöntemleri, teknolojileri, yaklaşımları oluşturulabilir (Yılmaz Öztürk ve Summak, 2014).Yenilikçilik kavramının eğitim sektöründe kullanılması, öğretmenlerin yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algılarının belirlenmesini kapsayan araştırmaların önemini arttırmıştır.

1.2.Yenilikçilik ve Eğitim

Yenilikçilik, bir ülkede sürdürülebilir büyümenin, toplumsal refahın ve istihdamın sağlanması için çok önemlidir. Bunun için ülkede yenilikçilik için gereken ortam sağlanmalıdır. Yenilikçilik politikası, bilim ve teknoloji politikası ile sanayi politikasının bir karışımı olarak ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, pek çok ülkede önemi anlaşıldıkça yenilikçilik, devlet politikalarının odağı haline gelmiştir (Açıkgöz Ersoy, B. ve Mutur Şengül, C. 2008: 64).Devletler kendi yenilikçilik politikalarını uygulamak için eğitim sisteminden faydalanmaktadır. Eğitim ile yenilikçi bireylerin yetiştirilmesi devlet politikası haline gelmiştir.

Eğitiminde yenilikçilik son on yılda AB ve OECD tarafından vurgulanmıştır. Ayrıca, eğitimde yenilik konusunda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda eğitim ve öğretim, eğitimde reformlar, mükemmellik, yenilikçilik ve rekabet edebilirlik potansiyelinde belirleyici faktörler olarak kabul edilmektedir (Shapiro ve diğ, 2007).Yenilikçi eğitim kapsamında Avrupa Birliği ülkeleri bilgi toplumu olmayı hedeflemişlerdir. 21. yüzyılda ekonomik ve teknolojik değişimler eğitimsel değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu değişimler kapsamında eğitimi yeniden düşünmek ve tasarlamak gerekmektedir (Catts ve diğ, 2011). Bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu öğrenci becerilerini geliştirmek için, yeni öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır. Erasmus ve Socrates gibi programların uygulanması geleneksel öğretim yöntemlerinin sorgulanmasına neden olmuştur. Avrupa Birliği programları kapsamında öğrencilerin, farklı ülkelerin eğitim sistemlerinde eğitim almaları, farklı öğretim yöntemlerini tanımlarına katkıda bulunmuştur. Öğrencilerin farklılıkları tanımları, yenilikçi öğretim ve öğrenme yöntemlerine taleplerin oluşmasını sağlamıştır. Bu durum öğrencilere daha çok rehberlik yapılmasını gerektirmiştir (Baroncelli ve diğ, 2014). Geleneksel yaklaşımlarda öğrenci bilgiyi edinmede pasif bir rol üstlenmekte iken, yenilikçi eğitim anlayışında öğrenciler bilgiyi edinme de daha aktif ve katılımcı bir rol üstlenmektedir. Bilgiyi edinmede aktif olarak yer alan öğrenciler, bilgiyi aktif süreç içerisinde inşa etmektedir. Bilgi çağında iş piyasasının talepleri değişmiş ve değişmeye devam edecektir. İş piyasasının ihtiyaç duyduğu insan gücünün özelliklerini sağlamak için öğrencileri bilgiyi inşa eden öğrenme-öğretme süreçleri içerisinde yetiştirmek gerekmektedir. Yenilikçi eğitim kavramına yüklenen anlam ülkelerin ihtiyaçlarına ve gelecekte beklenenlerine göre değişmektedir. İzlanda, yenilikçiliği kendi geleceği ve zenginliği için önemli gördüğünden yenilikçi eğitim, 1991'de öğretmenler tarafından çocukların yaratıcı becerilerini geliştirmek amacıyla eğitim sisteminde uygulanmaya başlamıştır (Shavinina,2013:17). 21.yüzyılda dünya hızla değişmektedir, bu değişim hızına bağlı olarak ülkelerin ihtiyaçları da değişmektedir. Değişen ihtiyaçlara cevap verebilmek için yenilikçi eğitim kapsamında bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Jacobs, 2010: 7).

1.3.Yenilikçi Öğretmen

Toplumun gelişmesinde lokomotif görevi gören öğretmenlerin gelecek nesillerin şekillendirilmesinde büyük paya sahip olmaları nedeniyle nitelikleri yüksek, yaşam boyu öğrenen ve yenilikçi bireyler olmaları artık günümüzde bir gereklilik durumundadır (Kılıçer,2011:50). Toplumun öğretmenlerden beklentileri son on yıl içinde önemli ölçüde artmıştır. Bu yüksek beklenti öğretmenlerin daha da kaliteli yetiştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Öğretmenin performansı ile öğrencinin akademik başarısı arasında ilişki vardır; öğretmenin kaliteli yetiştirilmesi öğrencinin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenin yeni öğretim ve öğrenme yöntemlerine sahip olması öğrencinin akademik başarısını sağlamada daha çok sorumluluk almasına teşvik etmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin kendilerini mesleki olarak geliştirmeleri, teknolojik araçları eğitim öğretim ortamlarına etkili bir biçimde entegre etmeleri; dolayısı ile de yeni bir anlayışla yetiştirilmeleri gerekmektedir (Cohan ve Honigsfeld, 2011). Yenilikçi öğretmen; alanında kendini geliştirebilen, gelişen öğrenme-öğretim stratejileri ile ihtiyaç duyulan etkinliklere uygun olarak, öğrencilerinin katılabileceği etkinliklerin sayısını artırabilen, bilgilerin sunumunda yeni yaklaşım ve yolları deneyebilen, öğrenci katılımını artırmak için farklı yöntemleri uygulayabilen ve alışkanlıklarını değiştirerek yeni becerileri hayata geçirebilen öğretmenlerdir (Ritchhart, 2004).

Yeni teknolojik gelişmeler, yeni müfredatlar, yeni öğrenme ve öğretim yöntemleri, toplumun bireyden beklediği yeni beceriler ve öğrenci ihtiyaçlarının değişmesi gibi nedenlerle öğretmenin yenilikçilik özellikleri taşıması gerekmektedir. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özelliklerini okulların gelişimi, liderlik, okul kültürü, öğretmenlerin kurumuna bağlılığı ve yenilikçi davranışları etkilemektedir (Munjs ve Harris, 2006). Öğretmenlerin yenilikçi özelliklere sahip olması okulların ve öğrencilerin başarısını doğrudan etkilemektedir. Okul organizasyonlarında başarılı süreçlerin yaşanması için yenilikçi davranışlar önerilmektedir (West ve Farr, 1990). Janssen (2000)'e göre yenilikçi davranışlar, fikir üretme, fikirlerin geliştirilmesi ve eğitimde fikirlerin uygulanmasını sağlamalıdır. Öğretmenlerin yenilikçi davranışlar göstermesi yenilikçi özelliklere sahip nesiller yetiştirmek için önem arz etmektedir. Öğrencinin yaşamında gerçek anlamda fark yaratan dersten çok o dersi veren öğretmendir (Wanger, 2016). Yenilikçi öğretmen; öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmeleri, yaşam ve kariyer becerilerini içselleştirebilmeleri ve sınıf içi öğrenmelerini iyileştirmek için performansına yeni bir boyut ekleyen birey olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2010: 2).

Yenilikçi öğretmenler, bir örgüt olan okulun eğitim-öğretim performansının artmasına yardımcı olabilir; okulun etkili ve öğrenen bir örgüt haline gelmesini sağlayabilir; öğretmenin kişiliğini, sınıf kültürünü, öğrenci-okul ilişkisini ve bilginin transferi gibi birçok etmeni içine alan yenilikçi öğretim sürecini yöneterek, yaratıcı bireyler ve geleceğin çeşitli alanlardaki uzmanlarını yetiştirebilir. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak, yenilikçi eğitim öğretim ortamları oluşturabilir(Yılmaz ve diğ., 2014: 261). Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olması eğitim ve öğretimin kalitesini arttıracaktır.

Öğretmenlerin yenilikçilik ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algıları eğitim sisteminin gelişmesi açısından önem arz etmektedir. Dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler öğretmenlerin yenilikçi özelliklere sahip olmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin yenilikçilik ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algılarının araştırılması öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özellikleri kazanmasında önemli görülmektedir. Araştırmanın amacı fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan öğretmenlerin, yenilikçilik kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine yönelik algılarının belirlenmesidir.

2.YÖNTEM

Araştırma nitel desende oluşturulmuş ve yürütülmüştür. Araştırma öğretmenlerin yenilikçiliği ve kendilerinin yenilikçi öğretmen özelliklerini bağlamında değerlendirmelerini kapsayan nitel bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması "Ne", "Nasıl", "Niçin" sorularını cevaplamak için kullanılır (Yin, 2003). Durum çalışması derinlemesine yapılan görüşmelerle elde edilen ve analiz edilen verilerin derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir (Glesne, 2013). Bu çalışmada durum olarak öğretmenlerin kendilerini yenilikçi olarak değerlendirmeleri ele alınmıştır.

2.1.Verilerin Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, öğretmenlere yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formu, fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan öğretmenlerin yenilikçiliği ve kendilerinin yenilikçi öğretmen özelliklerini bağlamında algılarının belirlenmesine yönelik hazırlanmıştır. Görüşme formu alan yazın taramasına dayanılarak, akademisyenlerden, fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan öğretmenlerden e-posta yoluyla alınan görüşler doğrultusunda görüşme formunun madde

havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda yer alan maddeler Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinden üç ve Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesinden iki öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuş bazı maddeler elenmiştir. Elenen maddeler sonrasında oluşan görüşme formu ile fen ve sosyal bilimler lisesinde görev yapan altı öğretmene deneme uygulaması yapılmıştır. Deneme uygulaması yapıldıktan sonra akademisyenlerden tekrar görüş alınarak görüşme formunda düzeltmeler yapılarak görüşme formunun son hali hazırlanmıştır.

Asıl görüşme formunun uygulanması sürecinde fen ve sosyal bilimler liselerinde görev yapan 18 öğretmene görüşme formu uygulanmıştır. Bu görüşmeler ortalama 15 dakika sürmüştür. Görüşmeler esnasında ses kayıt cihazı ile toplam 281 dakikalık görüşme yapılarak görüşmeler araştırmacılar tarafından metne aktarılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu ve Örneklem

Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede, araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda önceki bilgi, deneyim ve gözlemlerinden hareketle kendi yargısını kullanır ve araştırmacı amacına en uygun olanları örnekleme alır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Ural ve Kılıç, 2013; Balcı, 1997; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacılar tarafından araştırmaya katılacak öğretmenlerin farklı kıdemlerde, kurumlarda, branşlarda ve yaşlarda olmasına dikkat edilerek çalışma grubu oluşturulmuştur. Ankara ilindeki 19 fen ve sosyal bilimler lisesinde görev yapan öğretmenlere, görüşme formunun uygulanması için gerekli resmi izinler alınarak, gönüllülük esasıyla görüşme formu uygulanmıştır. Her okuldan bir öğretmenle görüşme yapılması amaçlanmış sadece bir okuldan öğretmen görüşmeye katılmamıştır. Araştırma esnasında 18 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Araştırma kapsamında görüşme yapılan katılımcılara Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18 olarak kodlar verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Özellikleri

KOD	YAŞ	CİNSİYET	KIDEM	OKUL	BRANŞ
Ö1	48	Erkek	23	Kamu Sosyal Bilimler Lisesi	Türk Dili Ve Edebiyatı
Ö2	40	Erkek	20	Kamu Fen Lisesi	Biyoloji
Ö3	39	Kadın	19	Özel Fen Lisesi	Biyoloji
Ö4	49	Erkek	28	Kamu Fen Lisesi	Biyoloji
Ö5	46	Kadın	21	Kamu Fen Lisesi	Kimya
Ö6	37	Erkek	15	Kamu Sosyal Bilimler Lisesi	Kimya
Ö7	29	Kadın	7	Özel Fen Lisesi	İngilizce
Ö8	28	Erkek	8	Özel Fen Lisesi	Kimya
Ö9	30	Erkek	7	Özel Fen Lisesi	Matematik
Ö10	34	Erkek	11	Özel Fen Lisesi	Türk Dili Ve Edebiyatı
Ö11	40	Kadın	17	Kamu Sosyal Bilimler Lisesi	Matematik
Ö12	25	Erkek	2	Kamu Fen Lisesi	Coğrafya
Ö13	38	Kadın	15	Kamu Fen Lisesi	Türk Dili Ve Edebiyatı
Ö14	37	Erkek	15	Kamu Fen Lisesi	Rehberlik
Ö15	48	Erkek	25	Kamu Sosyal Bilimler Lisesi	İngilizce
Ö16	40	Erkek	8	Kamu Fen Lisesi	Müzik
Ö17	41	Erkek	18	Kamu Fen Lisesi	Biyoloji
Ö18	38	Erkek	5	Kamu Fen Lisesi	Müzik

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğretmenlerin özellikleri incelendiğinde, öğretmenlerin beş tanesi özel fen lisesi, dokuz tanesi kamu fen lisesi ve dört tanesi kamu sosyal bilimler lisesinde çalışmaktadır. Öğretmenlerin en küçüğü 25, en büyüğü 49 yaşındadır. Öğretmenler en az 5 yıllık ve en çok 28 yıllık kıdeme sahiptir. Öğretmenlerden dört kişi Biyoloji, üç kişinin Kimya, üç kişinin Türk Dili ve Edebiyatı, iki kişinin Matematik, iki kişinin İngilizce, iki kişinin Müzik, bir kişinin Coğrafya ve bir kişinin Rehberlik branşına sahip olduğu görülmektedir.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, metin içeriği toplama ve analiz etme yöntemidir (Neuman, 2008). İçerik analizi süreci, (i) verilerin kodlanması, (ii) kategori oluşturma, (iii) verilerin kodlara ve kategorilere göre düzenlenmesi, (iv) Bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmacılar tarafından içerik analizi kapsamında metne aktarılan veriler incelenerek kodlar ve kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmacılar görüşme formundaki her bir soru için temalar ve alt temalar oluşturmuşlardır. Verileri analiz etmede NVIVO 8 programından yararlanılmıştır.

2.4. Veri Toplama ve Analizi Sürecinin Geçerlik ve Güvenilirliği

Araştırmada okullar farklı tarihlerde ziyaret edilerek, öğretmenlerin rahat edebileceği ortamlarda öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Öğretmenlerden görüşme yapılması için gönüllülük esasına dayalı olarak kendilerinden izin alınmıştır. İzin alındıktan sonra görüşme soruları aynı ses tonuyla sorulmuştur. Ses kayıt cihazı ile öğretmenlerin görüşleri kayıt altına alınmıştır. Ses kayıtları çözümlenerek 56 sayfalık veri elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından dökümü yapılan veriler araştırmacıların dışındaki bir araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir.

Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Araştırma kapsamında verilerin nasıl toplandığı ve analiz edildiğine dair bilgiler ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Araştırmanın geçerliliği iki aşamada gerçekleştirilmiştir: (1) Veri analiz süreci detaylı olarak açıklanmıştır. (2) Bulguların işlenmesinde ve yorumlanmasında öğretmenlerle yapılan görüşmeler temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada belirlenen alt temalar kavramsal temalar altında söz konusu bir temayı temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında görevli iki farklı uzman görüşüne başvurulmuştur.

3. BULGULAR

3.1. Öğretmenlerin Yenilikçilik İle İlgili Görüşleri

Öğretmenlere “Sizce yenilikçilik ne demektir?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 20 tema ve bu temalara ilişkin 48 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Yenilikçilik İle İlgili Görüşleri

Tema	Alt tema	Frekans
Teknoloji		8
	Bilgisayar teknolojileri	3
	Teknolojiyi takip	3
	Akıllı tahta	1
	Teknolojiyi kullanma	1
Uyum sağlama		6
Günceli takip		5
Kendini geliştirme		5
Öğretim yöntemleri		4
	Farklı yöntemler	2
	Klasik dışına çıkma	2
Öğrenci		3
	Öğrencilere uyum	1
	Öğrencileri ileri götürme	1
	Öğrenciye keşfettirme	1
Farklı bakış açısı		2
Kültür		2
Öğrenme isteği		2
Araştırma geliştirme		1
Aydınlık düşünce		1
Çağın gereksinimleri		1
Çözüm üretme		1
Değişmek		1
Eğitim ortamı		1
Gençlerle iletişim		1
Güncel bilgiye ulaşma		1
Hedef		1
Öğrenmeye açıklık		1
Yeni şeyler katma		1
Toplam		48

Tablo 2’ye göre, öğretmenler en çok “Teknoloji” (f = 8), “Uyum sağlama” (f = 6), “Günceli takip” (f = 5), “Kendini geliştirme” (f = 5), “Öğretim yöntemleri” (f = 4) ve “Öğrenci” (f = 3) temalarına vurgu yapmışlardır. Öğretmenlerin yenilikçiliğin tanımına ilişkin verdikleri görüşlerden örnekler aşağıda verilmiştir:

“Yenilikçilik çağın gereksinimlerini kullanarak daha önceden yapılmış olan alışlagelmiş olan teknikleri biraz daha farklı yorumla kullanılması onlara farklı bakış açıları getirilmesi sonucunda değiştirilmesi ilerletilmesi

gibi değerlendirebiliriz. Yenilikçi öğretmen sınıfta ders işlemeyi klasik yöntemlerin dışına çıkabilen çağın gereksinimlerine uygun hareket edebilen akıllı tahta kullanılabilen, bilgisayar teknolojilerini kullanabilen, bunun gibi birçok güncel bilgiye ulaşabilen ve kullanabilen kişiyi yenilikçi olarak değerlendirebiliriz sürekli kendini geliştiren kişidir yenilikçi öğretmen." (Ö2)

"Bana göre yenilikçilik mevcut olan müsbet durumlara muhafaza ederek çağın ve zamanın gerektirdiği şartlara uyum sağlayabilme sürecidir. Yenilikçi öğretmen az önceki ifademde de belirttiğim gibi tamamen eskiyi reddetme bağlamında değerlendirilmeyi düşünmüyorum. Yenilikçi öğretmen bulunduğu duruma mevcut hedeflere ulaşabilmek için çağın gerektirdiği hedeflere ulaşabilmek için bu bağlamda işini sağlıklı bir şekilde ortaya koyabiliyorsa böyle bir öğretmeni yenilikçi öğretmen olarak değerlendirebiliriz." (Ö10)

3.2. Öğretmenlerin Kendilerini Yenilikçi Öğretmen Olarak Değerlendirme Durumları

Öğretmenlere "Yenilikçi öğretmenin temel özellikleri dikkate alındığında kendinizi yenilikçi öğretmen olarak değerlendirebilir misiniz?" sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak "Evet", "Kısmen" ve "Hayır" olmak üzere toplam 3 tema ve bu temalara ilişkin 24 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Kendilerini Yenilikçi Bulma Durumları İle İlgili Görüşleri

Tema	Alt tema	Alt tema	Frekans
Evet			11
	Teknoloji		4
		Teknoloji kullanımı	3
		Bilgisayar	1
	Öğrenci merkezli		2
	Yenilikleri takip		2
	Farklı fikirlere saygı		1
	Hizmetçi eğitim		1
Kendini geliştirme		1	
Kısmen			10
	Bürokratik sıkıntılar		1
	Çağın gerekleri		1
	Değişken		1
	Emin değil		1
	Etkinlik		1
	Farklı fikirlere değer verme		1
	Koşullar		1
	Teknoloji		2
		Bilgisayar	1
	Teknoloji kullanımı	1	
	Yeniliklere değer verme	1	
Hayır			3
	Eğitim sistemi		2
	Teknik sorunlar		1
Toplam			24

Tablo 3'e göre, öğretmenler "Evet" (f = 11), "Kısmen" (f = 10) ve "Hayır" (f = 3) temalarına vurgu yapmışlardır. Evet, yanıtı veren öğretmenler en çok teknolojiye (f = 4) vurgu yapmışlardır. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Yenilikçi öğretmen bilişim teknolojilerinin çok yoğun bir şekilde kullanabilmeli, günümüzde internet ortamı ile birlikte, veri aktarımı çok hızlı hale geldi. Bilişim teknolojilerini çok yoğun şekilde kullanabilen öğretmen yenilikçi öğretmendir. Eskiden öğretim ve yöntem teknikleri videolardan izlenebiliyor mu Ama şimdi karşılıklı etkileşim var karşılıklı soru cevaplar var. Sanal sınıflar oluşturularak dersler işlenmeye başlandı. Teknolojideki bu hızlı değişime yenilikçi öğretmen ayak uydurmalı. Yenilikçi öğretmen branşı ile ilgili gelişmeleri hızlı bir şekilde aktarabilmeli. Bizler lisans diplomamızı alalı 20 yıl oldu. Bilim olduğu yerde durmuyor. Müfredat sürekli yenileniyor. Hala biz eski bir diye anlatmaya devam edersek başarılı olamayız. Öğrenciye de faydalı olamayız." (Ö17)

Kısmen yanıtı veren öğretmenler de en çok (f = 2) teknolojiyi işaret etmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Yenilikçi öğretmen olmaya çalışıyorum uğraşıyorum yani tam yenilikçi olmak isteyen bunun için çalışan diyebiliriz. Eskiden bilgisayar konusunda çok iyi değildim bilgisayarı hiç bilmiyordum kullanmayı onlara yani öğrencilerime hitap edebilmek için belli teknolojik araçları kullanmak için öğrenmeye çalışıyorum yani oturuyorsunuz inceliyorsunuz bir sunum yapmak için PowerPoint hazırlamak için bilgisayarda interneti kullanmak için sürekli öğrenmeye çalışıyorum. Bizler senelerce bilgisayar kullanmayı bilmeyen öğretmenlerdik. Eğer öğrenmeye çaba göstermezseniz geride kalıyorsunuz” (Ö3)

Hayır yanıtını veren öğretmenler eğitim sistemine ve teknik sorunlara değinmişlerdir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Kendimi yenilikçi öğretmen olarak değerlendiremem sadece akıllı tahtayı kullanıyoruz. Akıllı tahtanın internet özelliği var fakat internete bağlanıp derste faydalanamıyoruz sebebi de kişisel olarak değil de sistemden kaynaklanıyor. Bizim eğitim sistemi yarış sistemi olduğu için internetten materyalleri yönelme Biz zaman kaybı bizler için Çünkü öğrenci bizlerden üniversite sınavında başarı bekliyorum eğitim sistemimiz olarak öğrenci öğrencinin internetten bilgiye ulaşması önemsenmediği için okul olarak eğitim sistemi olarak velinin isteği olarak bu nedenlerden dolayı kendimi yenilikçi öğretmen olarak saymaya bilirim.” (Ö8)

3.3. Yenilikleri Keşfetme ve Öğrencilere Yenilikler Sunma Açısından Kendilerini

Değerlendirmeleri

Öğretmenlere “Yenilikleri keşfetme ve öğrencilere yenilikler sunma açısından kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 21 tema ve bu temalara ilişkin 81 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Yenilikleri Keşfetme ve Öğrencilere Yenilik Sunma Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Tema	Alt tema	Frekans
Takım çalışması		12
Araştırma		11
	Araştırma genel	10
	Araştırma eksiklik	1
Farklı fikirler		11
Teknoloji		10
	Akıllı tahta	4
	Teknoloji kullanımı	4
	Bilişim teknolojisi	1
	Teknoloji gelişimi	1
Yeniliklere açık		9
Farklı öğretim yöntemleri		7
Proje		3
Sınav odaklı		3
Gündemi takip		2
Zümre arkadaşları		2
Bilimsel düşünce		1
Branş sorunu		1
Genel kültür		1
Hizmet içi eğitim		1
İletişim		1
Merak		1
Müfredat		1
Öğrenci merkezli		1
Olimpiyat		1
Seminer		1
Sistem sıkıntısı		1
Toplam		81

Tablo 4’e göre, öğretmenler en çok “Takım çalışması” (f = 12), “Araştırma” (f = 11), “Farklı fikirler” (f = 11), “Teknoloji” (f = 10), “Yeniliklere açık” (f = 9) ve “Farklı öğretim yöntemleri” (f = 7) temalarına vurgu yapmışlardır. Takım çalışması ile ilgili örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Birlikte takım çalışmaları yapıyoruz hatta bunu farklı sınıflara da yapıyoruz girdiğimiz sınıflarda öğrencileri ortak çalışmalar yaptırıyoruz. En son örnek ise dokuzuncu sınıflarda konumuz var senaryo diye senaryo

konusunu çocuklara gruplara ayırdık kısa filmler çekeceksiniz çocukların da çok hoşuna gitti. Kendilerine ait senaryolar oluşturular onları çektiler getirdiler beraber seyrettik takım çalışması mükemmel bir şey bence, kesinlikle mesleki bilgi ve becerimizi geliştirmeye ihtiyaç duyuyorsunuz karşımızdaki çocuklar çok zeki onların karşısında ayakta durabilmek için mesleki bir bilgimiz sorgulanmaz ama bu bilgiyi çocuklara nasıl öğretebilirim öğrencilere, öğretebildiğime inanıyorum çünkü dönütlerini alıyorum.” (Ö1)

Araştırmanın önemine işaret eden 11 görüş bulunmaktadır. Ö5 bu yöndeki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yeniliklere açık bir öğretmenim. Yeni bir program geldiği zaman kullanmak istiyorum. Farklı yöntemleri kullanmak isterim. Monoton ders anlatmayı sevmem. Çocuklar araştırmaya yönlendiririm, çocukların gelecekte ne olmak istediklerini sorarım. Başka fikirlere saygı gösteririm Derslerde takım çalışmasını zaman zaman uyguluyorum ama müfredat gereği fazla takım çalışması yapamıyoruz Gerçekten takım çalışmasına önem veriyorum Mesleki bilgi ve beceri bir geliştirmek için seminerlere programlara katılmaya çalışıyorum.” (Ö5)

Farklı fikirleri ifade eden 11 görüş bulunmaktadır. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Öğretmenler için farklı fikirlere saygı duymak çok önemli öğrenciler bizim velinimetimiz her şeyimiz. Öğrenciler de bu toplumun parçası onlar da büyüdülerinde çok farklı konulara gelecekler. Branşın ile alakalı olarak eğer bir öğrencinin sorunu varsa bu sorunla ilgili gerektiğinde tabii diğer öğrencilerle veya diğer öğretmenler ile hatta velilerle takım çalışması yaparak bu sorunun çözülmesine yardımcı oluyoruz. Okula idaresiyle de işbirliği yapıyoruz. Öğrencilerimle birlikte işbirlikçi öğrenme modelini kullanıyoruz.” (Ö14)

Teknoloji ile ilgili 10 görüş bildirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Önceden ilk başladığım yıllarda sadece kara tahtalarımız vardı. Sonra akıllı tahtalarımız geldi. Akıllı tahta arıza sürekli kullanıyorum. Bilgisayara soru oluşturma kapsamında kullanıyorum. Elimden geldiğince bunları kullanıyorum.” (Ö13)

Yeniliklere açık olmayla ilgili 9 görüş bulunmaktadır. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Yeniliklere kesinlikle çok açığım. Ben bilimi ve bilimselliği çok iyi öğrenmek istiyorum. Ben bunları çocuklarıma yansıtmaya çalışıyorum ben farklı öğretim yöntemlerini derslerinde çok kullanmıyorum. Geleneksel öğretim yöntem teknikleri kullanıyorum, nedir bunlar test tekniği bizim bu okulda henüz o aşamaya gelmedi. Öğrencileri geleceğe hazırlamak açısından bir şey yapmıyoruz. Çünkü okulumuz çok yeni öğrencilerimizi araştırma yönlendirmeye çalışıyoruz. Aslında her fikre saygılı olalım derler. Fakat fikrin temeli önemli fikrin bir bilimsel temeli arka planı olmalı. Sonuçta bu fikir ise onlara saygı duyarım. Ben dört, beş, altı kişilik gruplar ile takım çalışması yapıyorum. Ben bu mesleğe girdikten sonra en iyi olmayı düşündüm. ben kendim diyorum kendimi geliştirmeliyim. TÜBİTAK eğitimlerine katıldım, öğrencileri olimpiyatlara yetiştirdim proje kurslarına falan gittim, kendime bir şeyler katmaya çalıştım kendimi test tekniğinde yetiştirdim öğrencilerime faydalı olmak için” (Ö4)

Farklı öğretim yöntemlerine vurgu yapan 7 görüş bildirilmiştir. Ö11 bu yöndeki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yenilikleri keşfetme noktasında mükemmelim diyemem ama iyi olduğunu düşünüyorum. Yeniliklerin faydası ve bakarak davranıyorum, yenilik bize ne fayda getirir. Yeniliğin bana fayda getirdiğini düşünüyorsan yeniliğe açık bir insanım. Eğer yeniliğin bana fayda getirmeyeceğini inanıyorsan çok da açık değilim Derslerinde farklı yöntem ve teknikleri kullanırım. Ben sadece derslerinde matematiği anlatmıyorum öğrencilere gelecekle ilgili bilgiler veriyorum Bu yüzden öğrencileri geleceğe hazırladığıma inanıyorum.” (Ö11)

3.4. Öğretmenlerin Bilgiye Ulaşma ve Bilişim Teknolojilerini İzleme Açısından Kendilerini

Değerlendirmeleri

Öğretmenlere “Bilgiye ulaşma ve bilişim teknolojilerini izleme açısından kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu sorulduğunda; 9 öğretmen yeterli, 4 öğretmen yeterli değil şeklinde yanıt vermiştir. Öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak “Bilgiye ulaşma” ve “Bilişim teknolojileri” olmak üzere 2 tema ve bu temalara ilişkin 57 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Bilgiye Ulaşma ve Bilişim Teknolojilerini İzleme Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Tema	Alt tema	Frekans
Bilgiye ulaşma	Kolay ulaşım	9
	Web sayfaları	8
	İnternet	6
	Animasyon	2
	Günceli takip	2
	Video	2
	Türkçe kaynak sıkıntısı	1
	Altyapı problemleri	1
	Doğru bilgi	1
	Öğrenciyi yönlendirme	1
	Yayınevleri	1
Bilişim teknolojileri	Meslektaşlarla iletişim	9
	Akıllı tahta	5
	Görsellik	2
	Teknolojik araç kullanımı	2
	İnternete erişim sorunu	1
	Kullanmıyor	1
	Meslektaşlarla paylaşım yok	1
	Süre sıkıntısı	1
	Tecrübeli öğretmen bilişim sıkıntısı	1
	Toplam	

Tablo 5'e göre, öğretmenler "Bilgiye ulaşma" ile ilgili 34, "Bilişim teknolojileri" ile ilgili ise 23 görüş bildirmişlerdir. Bilgiye ulaşma ile ilgili en çok (f = 9) kolay ulaşma vurgu yapılmıştır. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Bireysel anlamda bilgiye çok rahat ulaşabiliyorum. Eğitsel içerikli web sitelerini derslerimde kullanmıyorum. Kullanmıyorum çünkü öyle bir umudum yok. Bilgi araştırmak ve değerlendirmek için teknolojiyi kullanıyorum ama bu kendim için. Dün yayınlanan müfredata göre müzik dersinin saati birden ikiye çıkartıldı Seçmeli olduğu için ve hiçbir öğrenci seçmeyeceği için, müzik sanat beden eğitimi dersler gibi yan dallar oldukça önemsiz görülüyor. Ben de o konularla ilgilenmiyorum." (Ö18)

Web sayfaları ile ilgili 8 görüş bulunmaktadır. Ö7 bu yöndeki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Bilgiye ulaşma açısından kendimi iyi hissediyorum bilişim teknolojilerini tam etkin tam anlamıyla kullanabildiğimi söyleyemem. Bir BBC nin web sitesi var bunu kullanıyorum hatta çocuklara da tavsiye ediyorum. Gelişmeleri takip etmede kendimi tam yeterli olduğunu söyleyemem. Bilgiyi araştırıp kullanmayı seviyorum yeni bilgileri elimden geldiği kadar takip etmeye çalışıyorum Bilişim teknolojileri konusunda meslektaşlarımın bilgi paylaşımları yapıyorum. Zümre toplantılarında bu tür şeyleri çok konuşuyoruz Mesela bilişim teknolojilerinde bizden daha iyi bilgisi olan arkadaş varsa ben ondan destek alıyorum. Bilişim teknolojileri konusunda ben yeni bir bilgi öğrenirsem arkadaşlarımla paylaşıyorum. Bir arkadaşımın video izlemiş oluyor Bunu sınıfta kullanabiliriz diyor ve bu videoyu bizimle paylaşıyor." (Ö7)

İnternet ile ilgili 6 görüş bildirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Bilgiye ulaşmada bir sıkıntı yaşamıyoruz internet ortamından bilgilere ulaşabiliyoruz. Bizi Milli Eğitim Müfredatı bağlıyor. Milli Eğitim Müfredatına ne demiş araştırmalarımız daha çok Milli Eğitim'in söylediği çerçevelerde doluyor. Okulumuzda akıllı tahtalar olduğu için akıllı tahtaları kullanıyoruz genelde de testleri öğrenciler ile paylaşacağımız testleri akıllı tahtadan yansıtıyoruz. Bilişim teknolojileri konusunda öğretmenlerimize yeterli olduğu için genellikle rehberlik yapamıyoruz." (Ö9)

Bilişim teknolojileri ile ilgili olarak en çok (f = 9) meslektaşlarla iletişime vurgu yapılmıştır. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Her öğretmen teknolojiyi kullanma anlamında uzman değil bu konuda yardıma ihtiyacı olan arkadaşlarımıza rehberlik yapıyoruz. Yaş itibarıyla büyük olan öğretmen arkadaşlarımızın teknoloji pek ilgisini çekmiyor ama biz bu öğretmenlerimizin açığını kapatıyoruz." (Ö15)

Akıllı tahtalar ilgili 5 görüş dile getirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Akıllı tahta uygulaması okulumuzda var ciddi manada görsellik katıyor ya da görselle kapı açıyor EBA uygulamaları da aynı şekilde görselli size sunuyor ama en başında belirttiğim ders kısıtlamalarınız uygulanması gereken müfredatla gerçek zaman arasında yaşanan sorunlar Elbette bilişim konusunda da engeller oluşturuyor.” (Ö6)

3.5. Öğretmenlerin Öğrenmeye Açık Olma Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Öğretmenlere “Öğrenmeye açık olma açısından kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 17 tema ve bu temalara ilişkin 46 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Öğrenmeye Açık Olma Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Tema	Frekans
Öğrenme isteği	13
Özgünlük	11
Birlikte çalışma	4
İlk uygulayıcı olma riski	2
Öğrencilerin teknolojiyi takibi	2
Şahsına ait olan işleri yapma	2
Vakit sıkıntısı	2
Alanla ilgili gelişmeler	1
Azimsizlik	1
Başka insanların anlaması	1
Öğrenci merkezli	1
Öğrenme mecburiyeti	1
Okulun imkânları	1
Özgürlük	1
Sosyal aktiviteler	1
Uygulanabilirlik	1
Yenilikleri takip	1
Toplam	46

Tablo 6’ya göre, öğretmenler en çok (f = 13) “Öğrenme isteği” ile ilgili görüş bildirmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Öğrenmeye açıklık konusunda şahsım meraklı bir insan, İlla alanımda olmasına gerek yok. Mesela tarih siyaset kültür olsun bu alanlara karşı ilgiliyim. Her türlü kaynaktan öğrenebilirim. Ben öğrenme konusunda azimliyim. Yeni bir şeyleri öğrenmek bana her zaman zevk vermiştir. Bu konuda istekli ve azimli olduğumu düşünüyorum.” (Ö12)

Özgünlük ile ilgili 11 görüş bildirilmiştir. Ö16 bu yöndeki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Okulumda uygulanacak yeni gelişmelere katılırım Okulumda yapılacak projelerin kesinlikle benim bir katkım olur. Yaptığım çalışmalarda özgünlük kısmına katılıyorum Ama bu benim eserim gibi yaklaşımları yaklaşımlara katılıyorum bence bu ego. Ben bu ego da değilim. Ben özgür olmayı seviyorum yanlış anlaşılacak ama biraz anarşist tarafım var. Çok düzen sevmiyorum. Özgürlükten kastım odur. İşimi yaparken özgür olmak istiyorum.” (Ö16)

Birlikte çalışma ile ilgili 4 görüş ifade edilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Öğrenmeye karşı çok açık bir insanım, alanım itibarıyla bilimsel makaleleri okurum TÜBİTAK projelerine katılmanın dan dolayı makaleler yazıyorum. Okulumdaki yeni gelişmeler olsun projeler olsun bunlara katılırım. Yaptığım işlerde özgünlük ararım. bu bencillik anlamında değil ekip çalışması anlamında, Ekip çalışmasını gruba ait olmayı daha çok önemserim. Bir fikrin gruba ait olması başka yerden alıntı olmaması için çalışırım.” (Ö17)

3.6. Öğretmenlerin Gelişime ve İşbirliğine Açık Olma Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Öğretmenlere “Gelişime ve işbirliğine açık olma açısından kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 17 tema ve bu temalara ilişkin 69 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 7’da verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Gelişime ve İşbirliğine Açık Olma Açısından Kendilerini Değerlendirmeleri

Tema	Frekans
Hizmet içi eğitim	17
Eğitime katılım	4
Kalite eksikliği	3
Adaletsizlik	2
Yetersiz sayı	2
Zorunlu katılım	2
Alana uygunluk	1
Faydalı hizmet içi eğitim	1
İşlevsel değil	1
Ortamın uygun olmaması	1
Uluslararası projeler	14
Bilimsel gelişmeler	11
İşbirliği	5
İşbirliğine açıklık	5
Gelişime açıklık	3
Yurtdışı uygulamaları	3
Yabancı dil	2
Araştırma	1
Bireysel çalışma	1
İletişim eksikliği	1
İşbirliği olanaksızlığı	1
Motivasyon eksikliği	1
Öğrenme	1
Seminer	1
Yabancı dil eksikliği	1
Yayınevleri	1
Toplam	69

Tablo 7'ye göre, öğretmenler en çok (f = 17) "Hizmet içi eğitim" ile ilgili görüş bildirmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Gelişim bağlamında seminerlere katılmaya çalışıyorum Hizmet içi eğitimlere katılıyorum Uluslararası bir projeye katılmadık uluslararası projelere katılmamız bizim yenilikçi öğretmen özelliklerimizi geliştirir" (Ö5)

Uluslararası projeler ile ilgili 14 görüş bildirilmiştir. Ö18 bu yöndeki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

"Mesleğim esnasında uluslararası bir projeye katıldım. Bir öğretmenin farklı ülkenin öğretmenleriyle mesleki paylaşımında bulunması onun yenilikçi öğretmen özelliklerini geliştirebilir. Bu kiminle görüştüğüne ve ne tür bilgiler aldığına bağlıdır. Yurtdışına gittiğim zaman Polonya'dan, Portekiz'den, İspanya'dan, Avusturya'dan öğretmenlerle bir araya geldiğimizde onların çalışma disiplinine ben hayran kalmıştım. Ben genel olarak söylüyorum ben müzik öğretmenleri ile oturup konuştum, onların müzik öğretmenleri çok iyi müzisyen, Öğretmenler öğrencileri ile olan iletişimlerinde çok yapıcılar. Kesinlikle öğrencilere karşı bir üstten bakış onları aşağılama gibi şeyler asla yok. Öğrencilerin de öğretmenlerine olan saygıları hiç kaybolmamış. Bunu oluşturabilmişler. Biz bunu oluşturamıyoruz. Ya biz çok sert oluyoruz böyle saygı sağlıyoruz, ya da arkadaş olmaya çalışıyoruz aradaki saygı aralığını yitiriyoruz. Öğrenci öğretmen ilişkisi kayboluyor. Bunları onlardan gördüm uygulayabildim mi? Hayır uygulayamadım. Orada öğretmen, aile, okul yönetimi, öğrenci ve toplum birlikte bunu oluşturmuş. Buraya gelip onların Avrupa'da oluşturduğu şeyi tek başına oluşturamam. Onlardan öğrendiğim bir çalışma disiplini, sevgi, saygı, iş disiplini, okul idaresinin öğretmenlerle olan saygısı ve samimiyeti, birbirini kırmadan dökmeden ama sosyal etkinlik güçleri, özellikle referanslarını bugünden almaları, benim ziyaret ettiğim okullarda referanslar milattan önce yaşamış peygamberden İsa'dan bahsediyorum almamıştı. Çok çağdaş ilericiler bir şekilde eğitim veriyorlar." (Ö18)

Bilimsel gelişmelerle ilgili 11 görüş ifade edilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

"Bilimsel gelişmeleri takip ederim öğrencilerimle paylaşırım. Örneğin biz bir pano hazırladık bu pano haftada bir değişir güncel sorunlar nedir? Güncel biyoloji ile alakalı sorunlar nedir Bunları orada paylaşırız. Yoksa da bilmediğimiz şeyleri paylaşırız" (Ö3)

İşbirliği ile ilgili 5 görüş bildirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“İşbirliği insanın alabileceği en büyük risklerden birisi çünkü sizinle kafa uyumu sağlayan insanlarla işbirliği yapmanız sizi geleceğe taşır Ama sizinle kafa uyumlu olmayan insanlarla işbirliği yapmanız sizi geriye götürür. İşbirliğinde doğru kişiyle doğru işi yapmak önemli diye düşünüyorum.” (Ö12)

İşbirliğine açıklık ile ilgili 5 görüş ifade edilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Ben gelişime açık bir insanım. Ben işbirliğine açığım. Ben TUBİTAK ile ilgili hizmet içi eğitimlere katıldım. Uluslararası projelere katılmadım. Bir öğretmenin farklı ülkelerin öğretmenleri ile uluslararası projeler kapsamında mesleki etki paylaşımında bulunmaları onların yenilikçi öğretmen özelliklerini geliştirir. Bu tarz projeler olması için bizim Türkiye’de hazırladığımız projelerin derece alması gerekir, böyle bir şey yaşamadık küçük projeleri uluslararası bağlantılar kuruyorlar. Ama ona da pek giremedim” (Ö4)

Gelişime açıklıkla ilgili 3 görüş bildirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Gelişimi ve işbirliği ile mümkün merteye açık bir insanım. farklı branşta ki arkadaşlarımla bir de ortak hedefler çerçevesinde işbirliği yaparım. Bakanlığımızın web sayfalarında veya diğer özel web sayfalarında alanımız ile ilgili gelişmeler sürekli verilir ben bu gelişmeleri internet üzerinden takip ederim. Programlardaki değişimleri gelişmeleri internet üzerinden bakarım. Genelde internet üzerinde meydana gelen gelişmeleri eğitimle ilgili alanımızla ilgili gelişmeleri takip ederim. Çok farklı konulardaki hizmetiçi eğitimlere katıldım.” (Ö14)

Yurtdışı uygulamaları ile ilgili 3 görüş bildirilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Belki bunu okula söylememiz gerekiyor. Diğer çocuklardan yurtdışına giden çocuklar dan öğütler aldım. Çocuklar Türkiye’deki biyoloji ile ilgili konuşmak istediler. Gittiğimizde gördük ki biz aslında çok yoğun bir program uyguluyoruz. 9. Sınıflarda çok konuşuyoruz çok şey öğreniyoruz orada çok az bilgi daha uygulamalı dediler. Daha yaratıcı etkinlikler bulunduğunu söylediler. Öğrenciler, Türkiye’de ileri biyoloji eğitimi gördüklerini söylediler. Bize dönüt getirdiler bizim eksikliğimiz bunu yapmayı düşünüyorum. Ben bir biyoloji öğretmen olarak şunu düşünüyorum sizin göremediğiniz farklı yaratıcı bir fikri daha az bilgiyle uygulamış olabilirsiniz yani etkili öğretim açısından önemlidir diye düşünüyorum” (Ö3)

3.7. Öğretmenlerin Üniversitede Aldıkları Eğitimle Öğretmenlerin Yenilikçilik Özellikleri

Arasında İlişki Olup Olmadığıyla İlgili Görüşleri

Öğretmenlere “Üniversitede aldığınız eğitimle öğretmenlerin yenilikçilik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır? Yenilikçi öğretmen olabilme açısından üniversite eğitiminizi değerlendirebilir misiniz?” sorusu sorulduğunda; 4 öğretmen ilişki olduğu, 12 öğretmen ise ilişki olmadığı yönünde yanıt vermiştir. Öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 6 tema ve bu temalara ilişkin 35 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalar ve alt temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Üniversitedeki Aldıkları Eğitimle Öğretmenlerin Yenilikçi Özellikleri Arasında İlişki Olup Olmadığıyla İlgili Görüşleri

Tema	Frekans
Öneri	19
Uygulama ağırlıklı dersler	4
Yenilikleri takip	3
İletişim	2
İşbirliği	2
Eğitim fakültesi sayısı	1
Fikirleri ifade edebilme	1
Genç öğretim üyesi	1
Müfredat değişimi	1
Özgür üniversite	1
Teknolojik araç kullanımı	1
Yabancı ülkelerde staj	1
Yeniliklere açık akademisyen	1
Üniversitelerdeki eksiklikler	7
Bilgi	5
Bilimsel araştırma	2
Kendini geliştirme	1
Öğretim üyesi farklılığı	1
Toplam	35

Tablo 8’e göre, öğretmenler en çok (f = 19) “Öneri” bildirmişlerdir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Üniversitede aldığımız eğitimin sadece yüzde onunu belki yüzde yirmisini lisede kullanıyoruz. Öğretmenlik mesleğini biz sıfırdan kendimiz tecrübelerle öğreniyoruz. Üniversite eğitimi ile şu an yaptığımız meslekler arasında farklılık var. Eğitim sistemimizde şöyle bir sorun var Biz İngilizceyi matematiği ilkokuldan beri gösteriyoruz Üniversite eğitiminde de İngilizce görüyoruz ama hiç kimse verilenleri öğrenemiyor Bir matematiği öğrenci yıllarca görüyor ama öğrenebildiği kadar matematik kalıyor. Bence tüm eğitim sistemimiz uygulama ağırlıklı olmalı üniversitelerde branşlaşma olabilir.” (Ö9)

Öğretmenlerden 7’si üniversitelerdeki eksikliklerle ilgili görüş bildirmişlerdir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Üniversite eğitimi ile yenilikçi öğretmen özellikleri arasında herhangi bir ilişki yok bence Benim okuduğum üniversitede devlet üniversitesi ile okulda akıllı tahta gibi sistemler yoktu Normal tahta var öğretmenlerimizin de çoğu prof’dü. Üniversitede bu bilgi öğrenci için yeterli şekilde ve bunları anlasalar yeter şekilde görünmüyor. Yaşları ileri seviyede olduğu için bir ego işin içine girdiği için üniversite hocaları kendi aralarında uğraşmaktan birbirleriyle uğraşmaktan birbirleri ile yarışmaktan, dersmiş öğrenciymiş; ufuk kazandırılmı şunları öğretelim bu tür çabalar üniversite hocalarının hiç aklına gelmiyor. Zaten biz de bu şekilde mezun olduk.” (Ö8)

Bilgi başlığı altında değerlendirilebilecek 5 görüş iletilmiştir. Örnek görüş aşağıda verilmiştir:

“Bir ilişki bence yok, üniversite eğitiminde sadece sınavları geçmek için bilgiler veriliyor öğretmen adayları araştırmaya yönlendirilmiyor. Üniversite eğitiminin tek amacı üniversiteyi bitirmek gibi görüyorum. Çok fazla eğitim fakültesinin açılması bundan dolayı kaliteli öğretmenlerin yanında vasat öğretmenler de geliyor. Bence her üniversitede eğitim fakültesi olmamalı.” (Ö11)

3.8. Öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüşleri

Öğretmenlere “Başka eklemek istediğiniz bir şey var mı?” sorusu sorulduğunda 15 öğretmen başka eklemek istediği bir şey olmadığını ifade etmiştir. Diğer öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak 3 tema ve bu temalara ilişkin 3 görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin belirtilen temalarla ilgili verdikleri yanıtları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüşleri

Tema	Frekans
Çalışmanın genişletilmesi	1
Öğrenmeyi öğretme	1
Sistem	1
Toplam	3

Tablo 9’a göre, öğretmenler 3 tema hakkında birer görüş bildirmişlerdir. Ö18 çalışmanın genişletilmesi gerektiği görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

“Yenilikçi öğretmen, Yenilikçi öğretmenler, Yenilikçi Okul, Yenilikçi Okullar ve ondan sonra da Yenilikçi Üniversiteler, hatta yeni aydınlık bir Türkiye için bu çalışmanın genişletilmesini arzu ederim.” (Ö18)

Ö1 öğrenmeyi öğretme ile ilgili görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

“Esasında bizim ülkemizde eksik olan şey insanlarımıza öğrenmeyi öğretmemiz lazım öğrenmeyi istemeliyiz. Eskilerin bir güzel sözü vardı. Taşıma suyla değirmen dönmüyor hadi oğlum hadi kızım diyerek merakı uyandırmamız lazım, bu merakı uyandırdığımız zaman bizim çocuklarımız çok daha mükemmel olur bizim çocuklarımız çok zeki, fakat zekâlarını farklı yollarda kullanıyorlar ama öğrenmeyi öğretirsek araştırma ruhu kazandırırız kimse öğrencilerimizin önüne geçemez.” (Ö1)

Ö4 sistem başlığı altında özetlenebilecek görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

“Yenilikçi öğretmenlik çok önemli bunun altını çiziyorum Ben ve arkadaşım veya bir başka öğretme, bence her öğretmen yenilikçi olmak ister. Büyük oranda önemli olan bunun koşullardır ve de bu öğretmenlerin yetiştirilmesi önemli. Öğretmeninizin yeterince donatmazsanız, eğer ufkunuzu geliştiremezsiniz. O yeni bir şeyi alıp kendine katamayabilir. Öğretmenliği kötü bir şekilde sürdürebilir Bireylere bu işi yıkmak bence doğru değil Bu iş devletin üniversitelerin büyük kurumların işi Belki ben kötü bir öğretmenim hangi öğretmen kötü olmak ister ki Öğretmen alanına hakim olmak ister kendinden bir şeyler katmak ister Ben yenilikçiliği sistemde arıyorum Hep derler öğretmenlik vicdan işidir Öğretmen kendini geliştirmeli Daha iyi düşünmeli daha iyi vermeli Evet temeli sağlayacak sistemdir Büyük etken sistemdir. Eğer siz bu yolu açmazsanız. Eğer onu iyi bir öğretmen olarak değiştiremezsiniz donatamazsanız, akademik olarak pedagojik olarak bu öğretmenden çok verimlilik bekleyemezsiniz.” (Ö4)

4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada fen ve sosyal bilimler liselerinde görevli öğretmenlerin yenilikçilik ve kendilerinin yenilikçi öğretmen özelliklerini bağlamında algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenler yenilikçilik

kavramına ve yenilikçi öğretmen özelliklerine farklı anlamlar yüklemektedirler. Alt temalar bağlamında ise öğretmenlerin görüşleri çeşitlilik göstermektedir.

Öğretmenler yenilikçilik kavramını teknolojiyi kullanma, yeniliklere uyum sağlama, günceli takip etme, kendini geliştirme, farklı öğretim yöntemlerini kullanma ve öğrencileri geleceğe hazırlama olarak düşünmektedirler.

Öğretmenlerin çoğunluğu kendini yenilikçi öğretmen olarak düşünmektedir. Teknolojiyi kullandıklarını, derslerinde öğrenci merkezli etkinliklere yer verdiklerini, yenilikleri takip ettiklerini, farklı fikirlere saygı gösterdiklerini, hizmetiçi eğitimlere katıldıklarını, kendilerini geliştirdiklerini ifade ederek kendilerini yenilikçi öğretmen olarak düşünmektedirler. Bu durum öğretmenlerin yenilikçi öğretmen kavramına ilişkin olumlu bir bakış açısına sahip oldukları biçiminde yorumlanabilir. Öğretmenler arasında kendilerini kısmen yenilikçi öğretmen olarak düşünenlerde vardır. Az sayıda öğretmen kendisi yenilikçi öğretmen olarak düşünmemektedir. Kendilerini yenilikçi öğretmen olarak düşünmemelerinin sebebini eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar ve teknolojinin kullanımından kaynaklanan sorunlar olarak ifade etmektedirler.

Öğretmenler araştırma yaparak, teknolojiyi kullanarak, takım çalışması yaparak, hizmetiçi kurs ve seminerlere katılarak yenilikleri keşfetmektedirler. Öğrencilere yenilikleri sunmak için öğrenci merkezli etkinliklere yer verdiklerini, öğrencileri araştırmaya yönlendirdiklerini, öğrencilerin merak duygularını geliştirici etkinlikler yaptıklarını ifade etmektedirler.

Öğretmenler internet web sayfalarıyla bilgiye ulaşmaktadırlar. Öğretmenler bilişim teknolojilerini çoğunlukla meslektaşlarıyla iletişimde ve sınıf içi akıllı tahta uygulamalarında kullanmaktadırlar.

Öğretmenler öğrenmeye açık olma açısından öğrenme isteğine sahipler, yapmış oldukları çalışmalarda özgünlük aramaktadırlar, meslektaşlarıyla birlikte çalışma arzusu içindeler ve okulda yapılacak etkinliklerde ilk uygulayıcı olmayı arzu etmektedirler.

Öğretmenlerin gelişime ve işbirliğine açık olma açısından, kendilerini hizmetiçi kurs ve seminerler ile kendi gelişimlerini sağladıkları fakat bu faaliyetlerin kalitesiz, işlevsiz olduğunu ve faaliyet ortamından kaynaklanan nedenlerden dolayı verimli olmadıklarını düşünmektedirler. Ulusal ve uluslararası projelerde farklı öğretmenlerle ayrıca okul içinde de diğer öğretmenlerle işbirliği yaptıkları ifade edilebilir.

Öğretmenlerin üniversitede aldıkları eğitim ile yenilikçi öğretmen özellikleri arasındaki ilişki kapsamında, uygulama ağırlıklı dersler konulması, yenilikleri takip edilmesi, müfredat değişiminin gerçekleşmesi, teknolojinin derslerde kullanılması, yeniliklere açık akademisyen gibi öneriler geliştirmişlerdir. Bu önerilerin gerçekleşmesi bağlamında üniversiteler, yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip öğretmenler yetiştirebilir.

Öğretmenlerin eklemek istedikleri diğer görüşler bağlamında çoğunluğu görüş ifade etmemiştir. Bu tür çalışmaların genişletilmesi, öğrenmeyi öğretme etkinliklerinin yapılmasını ifade etmişlerdir.

Araştırma bulgularına göre öğretmenler yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olmada engel olarak eğitim sisteminden kaynaklanan sorunları ifade etmektedirler. Çelik (2006)'in yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin eğitim sisteminin mevcut yönetsel yapı ve işleyişinin yeniliklerin uygulanmasını engellediğini düşünmektedir. Çelik (2006)'e göre, öğretmenlerin kıdem ve yaşları arttıkça yeniliklere uyum sağlamada zorlandıklarını düşünmektedirler. Öğretmenler kıdem ve yaş ilerledikçe yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olmada zorlandıklarını ifade etmektedirler. Çelik(2006)'in yapmış olduğu çalışma araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

Akın Kösterelioğlu ve Demir (2014)'in çalışmasında öğretmenlerin değişime ve yeniliğe karşı kaygılarının daha az olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğretmenlerin değişime ve yeniliklere açık oldukları yapılan çalışmada görülmüştür. Araştırmanın sonucunda elde edilen görüşler bu durumu desteklemektedir. Öğretmenlerin yeniliklere ve değişimlere açık olmalarının etkileyen faktörlerden birisi olarak onların üniversite eğitimleri de düşünülebilir.

Uras (2000)'in lise öğretmenleri üzerine yapmış olduğu çalışmada, öğretmenlerin yenilikleri denemekte kendilerini özgür hissetme yeniliğin gerekliliğine inanmaya ve yeni düşünceleri kolay kabul edip uygulamaya ilişkin konularda olumsuz bir algı içinde olduğunu ifade etmiştir. Aslaner (2010)'in yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin yenilikçilik kavramına yönelik olumlu bir bakış açısına sahip oldukları ve yeniliklere ilgi duydukları, yenilikleri takip ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Farklı tarihlerde yenilik ve yenilikçilik üzerine yapılan çalışmalarda öğretmenlerin yenilikleri denemeye yönelik istekleri olumlu yönde gelişim göstermektedir. Bu araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin çoğunluğunun yenilikleri denemeye istekli oldukları söylenebilir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak geliştirilen öneriler şu şekilde ifade edilebilir: Öğretmenlerin yenilikçilik kavramına farklı anlamlar yüklemektedirler. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olması için kaliteli ve işlevsel hizmetiçi eğitimler verilebilir. Bu hizmetiçi eğitimler bugünün ve yarın dünyasının öğretmenlerden beklentileri doğrultusunda geliştirilebilir. Öğretmenlerin üniversite eğitimlerinde uygulamaya ağırlık verilmesi, sürekli öğrenen birey anlayışının öğretmen adaylarına kazandırılması, teknolojinin dersler bazında kullanımının öğretilmesi ve yenilikçilik konusunda etkinliklerin yer alması önerilebilir. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özellikleri kapsamında çeşitli türdeki lise, ortaokul, ilköğretim ve okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenleri kapsayacak şekilde çalışmaların yapılması önerilebilir. Öğretmenlerin yenilikçi programlar ve projeler geliştirmeleri için okul içinde ortamlar oluşturulabilir. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen özellikleri göstermelerine engel teşkil eden durumlar ve etkenler üzerine araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ ERSOY, B. ve Muter Şengül, C (2008). "Yenilikçiliğe Yönelik Devlet Uygulamaları ve AB Karşılaştırması", *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, S.15, s.59-74.
- AKIN, Kösterelioglu, M. ve Demir, M (2014). "Öğretmenlerin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Öğretmen Liderliğine Etkisi", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 26, p. 247-256.
- ASLANER, E (2010). *Örgütsel Değişim ve Yenilikçilik: Bir Özel Okul Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- BALCI, A (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, Ankara: A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- BARONCELLI, S. Ioan Horga, R. F. ve Vanhoonacker, S (2014), *Teaching and Learning the European Union: Traditional and Innovative Methods*, New York: Springer Science, Business Media, Dordrecht.
- CATTS.R. Falk,J. ve Wallace,R (2011). *Vocational Learning Innovative Theory and Practice*, New York: Springer Science Business Media B.V..
- COHAN,A. ve Honigsfeld,A (2011). *Breaking the Mold of Preservice and Inservice Teacher Education Innovative and Successful Practices for the 21st Century*, United Kingdom: Rowman & Littlefield Education.
- ÇELİK M (2006). *İlköğretim Okullarında Değişim ve Yeniliklerin Uygulanmasını Engellenen Faktörlerin Öğretmen ve Yönetici Algılarına Göre Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİREL, Y. ve Seçkin, Z (2008). "Bilgi ve Bilgi Paylaşımının Yenilikçilik Üzerine Etkileri". *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (1),189-202.
- GLESNE, C (2013) *Nitel Araştırmaya Giriş*. (Çev.: Ersoy A. ve Yalçınoglu, P.), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- JANSSEN, O (2000). "Job Demands, Perceptions Of Effort-Reward Fairness, And Innovative Work Behavior", *Journal Of Occupational And Organizational Psychology*, 73, 287-302.
- JACOBS,H. H (2010). *Curriculum 21 Essential Education for a Changing World*, USA Virginia: ASCD.
- KILIÇER, K (2011). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB (2010). *Yenilikçi Öğretmenler Eğitimi (Kaynak Kitap-1)*, Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Ankara, <http://yenilikciogretmenler.meb.gov.tr/post/Kaynak-Kitap- Yayinda.aspx> [14.01.2017]
- MUNIS, D. ve Harris, A (2006). "The Led School Improvement: Teacher Leadership in The UK", *Teaching and Teacher Education*, 22, 961-972.
- NEUMAN,W.L (2008). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*, (Çev.: Özge, S.). İstanbul: Yayıncısı Yayınları, (2. cilt). 2. bs.
- RITCHHART, R. (2004). "Creative Teaching In The Shadow Of The Standards", *Independent School*, 63, 32-40.
- SHAPIRO, H., Haahr, J.H., Bayer, I. ve Boekholt, P (2007). "Background Paper on Innovation And Education", *The European Commission, DG Education and Culture*
- SHAVININA, L.V (2013). *The Routledge International Handbook of Innovation Education*, New York: Routledge Publish.
- Türk Dil Kurumu (2016). *Büyük Türkçe Sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr/sozluk.asp> adresinden 19 Haziran 2016 tarihinde edinilmiştir.
- URAL, A. ve Kılıç, İ (2013). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi (4.Baskı)*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- URAS, M (2000). "Lise Öğretmenlerinin Örgüt Sağlığının Moral, Yenilikçilik, Özerklik, Uyum ve Problem Çözme Yeterliği Boyutlarına İlişkin Algıları", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1-8.
- UŞUN, S (2000). *Dünyada ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- YILMAZ ÖZTÜRK, Z. ve Summak, M.S (2014), "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçiliklerinin İncelenmesi", *International Journal of Science Culture and Sport*, July 2014: Special Issue 1, s: 844-853
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, F., Soğukçeşme, G., Ayhan, N., Tuncay, S., Sancar, S., ve Deniz, Y. M (2014). "İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Yenilikçilik Düşüncelerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11.S.27
- YIN. R. K (2003), *Case Study Research:Design and Methods*, (3rd ed.), Thousand Oaks Ca: Sage.
- WANGER, T (2016). *Yenilikçiler Yaratmak*, (Çev.: A. Özer), İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- WEST, M. ve Farr, J. L (1990) *Innovation At Work: Psychological and Organizational Strategies*, New York: John Wiley & Sons, Ltd. (Pp.3-13).